

hanem legalább annyira saját gyerek- vagy fiatalorkunknak. Sajnálatos azonban, hogy sok izgalmas epizódról lényegesen kevesebbet tudunk meg, mint amennyit a felvilágotott részletek alapján érdemes lenne: háború, sportkarrier, Dél-Amerika, barátsága Terence Hill-lel. Különös, de tényleg úgy tűnik, hogy nincs vagy nem is olyan nagy

szakadék a régi ismerős és a híres olasz között, ha pedig tényleg így van, talán könnyebben elfogadni azt is, hogy „A pisztácia kifogyott, csokoládé nem is volt.”

CSEPREGI JÁNOS

*(Fordította V. Pánczél Éva,
Nyitott Könyvműhely, Budapest, 2010,
190 oldal, 3490 Ft)*

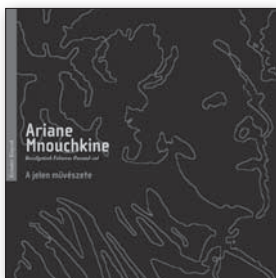
Művészet

ARIANE MNOUCHKINE:
A jelen művészete
Beszélgetések Fabienne
Pascaud-val

Bár a nagy színházi szövegek rendre nyugatról valók, a színészi játék jó ideig sokkal kidolgozottabb, tisztább, kifejezőbb volt a keleti színházi hagyományban. A közel fél évszázada működő Théâtre du Soleil előadásai mindkét évezredes tradícióból merítettek, estéről estére megidézik, megújítják azokat, felhasználásukkal a jelen problémáit állítják középpontba, korunk kérdéseire keresnek válaszokat. A legendás francia Napszínház szinte megalakulása óta telházal játszik, évente közel

hetvenezren látogatják előadásait. A Soleil neve összeforrt Ariane Mnouchkine-nal. A rendezőnő kezdetektől szíve, motorja a társulatnak. A vele készült beszélgetőkönyv egy puritán, soha meg nem alkuvó, a színháznak mindhalálig elkötelezett, szigorú és érzékeny intellektus portréját tárja elénk.

Mnouchkine először Oxfordban találkozott az amatőr színjátszással, a Sorbonne-on megalapította a Párizsi Egyetemisták Színházi Egyesületét, aztán hosszú keleti utazása során megismerte a japán, az indiai, a koreai, a kínai és a bali színházat is. Ez a látásmód, e rengeteg tapasztalat mind beépült a lelkes egyetemistákból alakult, már néhány évvel létrejöttét

követően kultikussá váló Théâtre du Soleil játékába. A realitást el-lenségének tartó társulat úgy állítja színre a klasszikusokat, hogy a jelenbe ágyazza, jelenvalóvá teszi azokat. A színház ugyanis Mnouchkine szerint átértelmezés, a színész dolga pedig az áthelyezés. Jelenben lenni: ez a színészet esszen-ciója, elfeledni mindazt, ami előre eltervezett. A történéseket, az ér-zéseket, a gesztusokat a színpadon átélni, megragadni. A Soleilben ezért hosszú improvizációs próbaszakasszal keresnek megfelelő formát a gondolatnak. A folya-mat elején még nincs szereposz-tás, Mnouchkine ugyanis ragasz-kodik a brechti maximához, amely szerint a szerep ahhoz tartozik, aki legjobban alakítja.

Fabienne Pascaud könyve ér-dekes dramaturgiát követ. A be-szélgetések a Soleil játszóhelyén, a Cartocherie-ben zajlanak, a múlt-idézés háttérében pedig egy pró-bafolyamat, egy előadás megszü-letése rajzolódik ki. Mnouchkine válaszaiból betekintést nyerhetünk a művészi kommunaként létező, együtt lélegző társulat minden-napjaiba, feltárulnak a rendezőnő gyökerei, inspirációi, megismer-jük példaképeit, ideáljait, fanatiz-musát, harcos politikai elkötelezettségét. Mnouchkine a könyvben többször visszatérő hajó-metafo-rával foglalja össze a Soleil műkö-

dését. A társulat számára olyan moz-gó, állandóan úton levő jármű, ami csak együttes erővel, elkötelezett-séggel működtethető. A színház hajójában csak a nézők az utasok. A színészek és a technikai stáb a legénységhez tartoznak, akiket ezért időnként takarításra, főzés-re is beosztanak. A Napszínház le-génysége 22 nyelven beszél, a nagy hajót összesen 35 nemzetiség lakja. Mindenki ugyanakkora fizetést kap, a rendező csak a megfelelő evezőket biztosítja a közös gályá-záshoz.

Játsszon bár Aiszkhüloszt, Shakespeare-t, lássa Tartuffe-öt iszlám fundamentalistának, aki egy békés muzulmán család életét mér-gezi, vagy készítsen saját darabot a franciaországi bevándorlásról, a Soleil mindig elzárt, alázatos, hi-teles, kultúrákat összekapcsoló úszó sziget marad. Egy utópia, ami már fél évszázada létezik. Élén a megszállott hajóskapitány, a tár-sulatát újra meg újra az ismeretlen felé kormányzó Ariane Mnouchkine. Akit, ha nem is értünk egyet vele mindenben, jólesik hallgat-nunk színházról, világról.

VASS NORBERT

*(Fordította Febér Anita,
Kőrösi Petra, Molnár Zsófi,
Khaled-Abdo Szaida, Krétakör –
prae.hu, Budapest, 2010,
148 oldal, 2500 Ft)*